

การพัฒนาความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา
การกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติดภายหลังการปล่อยตัว
Developing Legal Cooperation between the Public and Private Sectors in the
Prevention and Resolution of Recidivism of Children and Youth
in Drug Cases after Release

วาชิณี ยศปัญญา

คณะนิติศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

Wachinee Yodpanya

Faculty of Law Royal Police Cadet Academy

Received: July 21, 2023 | Revised: January 2, 2024 | Accepted: January 8, 2024

บทความวิจัย (Research Article)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขต่อการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติดภายหลังการปล่อยตัว 2) เพื่อพัฒนาความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เจาะลึก จำนวน 31 คน และการสนทนากลุ่ม จำนวน 18 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคดียาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน ยังคงมีปัญหในเรื่องเกี่ยวกับ 1) การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดยังไม่ครอบคลุมถึงหน่วยงานภาครัฐและเอกชน 2) ความรับผิดชอบของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองในกรณีเด็กและเยาวชนกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติด 3) การจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ทางกฎหมายระหว่างภาครัฐและเอกชน จากประเด็นปัญหาดังกล่าว จึงเห็นควรปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. 2561 ดังต่อไปนี้ 1) มาตรา 5 เพิ่มจำนวนคณะกรรมการการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเพิ่มเติมให้เป็น 26 หน่วยงาน 2) เพิ่มบทกำหนดโทษในประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา 164/1 กำหนดให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองต้องรับผิดชอบปล่อยปละละเลยให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติด และให้ผู้ปกครองต้องโทษจำคุกและปรับหรือทั้งจำทั้งปรับ 3) จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างภาครัฐและเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวม 26 หน่วยงาน บันทึกข้อตกลงมีเนื้อหาเพื่อร่วมกันดำเนินการสนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในสถานพินิจและคุ้มครอง

เด็กและเยาวชน ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ในการสนับสนุนและส่งเสริมความร่วมมือให้ครบวงจร ทั้งการบำบัดรักษา การป้องกัน งบประมาณ การพัฒนาอาชีพ การจ้างงาน การศึกษา สาธารณสุข และการพัฒนาจิตใจ

คำสำคัญ: ความร่วมมือ, การพัฒนาความร่วมมือทางกฎหมาย, ภาครัฐ, ภาคเอกชน, การกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติด

Abstract

The objectives of this research article are: 1) to study problems and propose legal resolution guidelines related to cooperation between the public and private sectors in preventing and resolving the recidivism of children and youth involved in drug cases after their release; and 2) to develop legal cooperation between the public and private sectors to prevent and resolve the mentioned problems. The study employed a qualitative research design and utilized tools for data collection, including document analysis, in-depth interviews with 31 individuals, and a focus group with 18 participants. The data was analyzed using the content analysis technique. The research results indicated that the problems of legal cooperation development between the public and private sectors were as follows: 1) the correction and rehabilitation of children and youth offenders has not yet addressed other related public and private agencies involving. 2) the responsibility of parents or guardians in cases of repeated drug offenses. 3) an establishment of a legal memorandum of understanding (MOU) between the public and private sectors. Given the aforementioned issues, it is necessary to amend the Administration of Juvenile Offenders Rehabilitation Act (B.E. 2561) as follows: 1) In Section 5, the number of committees for the administration of correction and rehabilitation of children and youth offenders should be increased to 26 organizations. 2) The penalties in the Narcotics Code, Section 164/1, should be increased, stipulating that parents or guardians must be liable if they neglect their children and youth to commit drug-related offenses, especially in cases of repeated offenses, the parents must be jailed, fined, or both. 3) To establish a Memorandum of Understanding (MOU) between the government sectors, private sectors, and relevant agencies, totaling 26 organizations. The MOU aims to jointly support and encourage children and youth to enter the justice process at the Juvenile Observation and Protection Center and the Children and Youth Training Center. Moreover, it aims to foster cooperation in drug treatment, drug prevention, budgeting, vocational development, employment, education,

public health, mental health development, or support for other relevant areas as appropriate.

Keywords: Cooperation, Development of legal cooperation, Public sector, Private sector, Recidivism of children and youth in drug cases

บทนำ

การสร้างควมสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและการดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับประชาชนเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญของรัฐบาล หน่วยงานราชการด้านยุติธรรม และองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง ปัญหาการก่ออาชญากรรมของเด็กและเยาวชนมีผลกระทบต่อสวัสดิภาพและความปลอดภัยของประชาชนรวมถึงตัวเด็กและเยาวชนเองในการใช้ชีวิตในสังคมอย่างสงบสุข ปัจจุบันเด็กและเยาวชนมักจะก่อปัญหาอาชญากรรมขึ้นบ่อยครั้ง ดังจะเห็นได้จากข้อมูลรายงานสถิติคดีที่เด็กและเยาวชนถูกดำเนินคดีในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ประจำปี 2559-2563 ดังต่อไปนี้ (ข้อมูลถึงวันที่ 31 มกราคม 2563) (Department of Juvenile Observation and Protection, 2021)

ตารางที่ 1 สถิติคดีที่เด็กและเยาวชนถูกดำเนินคดีในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ประจำปี 2559-2563

ลำดับ	พ.ศ.	คดีสะสม
1.	2559	29,285 คดี
2.	2560	24,760 คดี
3.	2561	22,540 คดี
4.	2562	20,090 คดี
5.	2563	19,470 คดี

ที่มา: Department of Juvenile Observation and Protection, 2021

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า จำนวนเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศในแต่ละปีมีจำนวนลดลง เนื่องจากกรมพินิจฯ ใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา ส่งเสริมการใช้กระบวนการทางเลือกและมาตรการอื่น ๆ โดยมุ่งเน้นการคุ้มครอง การบำบัดแก้ไขฟื้นฟูแก่เด็กและเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด โดยมีการแก้ไข เพิ่มเติม คดีวิเคราะห์ ทั้งด้านบทบัญญัติกฎหมาย กำหนดให้มีหน่วยงานต่าง ๆ มาดูแลมากกว่าการลงโทษ

สำหรับฐานความผิดที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิด สามารถแบ่งตามจำนวนของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ แบ่งออกเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียง ความผิดเกี่ยวกับ

อาวุธและวัตถุระเบิด และความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ จากสถิติจำนวนของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี โดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กทั่วประเทศ จำแนกตามฐานความผิด ระหว่างปี พ.ศ.2559-2563 พบว่า ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมีจำนวนคดีสูงเป็นอันดับหนึ่ง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 สถิติจำนวนของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ โดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กทั่วประเทศ ระหว่างปี พ.ศ.2559-2563

ลำดับ	พ.ศ.	คดีสะสม
1.	2559	12,326 คดี
2.	2560	10,981 คดี
3.	2561	9,434 คดี
4.	2562	10,090 คดี
5.	2563	9,600 คดี

ที่มา: Department of Juvenile Observation and Protection, 2021

ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ได้มีการบัญญัติมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาไว้เพื่อแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ผู้กระทำความผิดให้กลับคืนสู่สังคมได้ดี ให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชนที่เป็นผู้กระทำความผิด กระบวนการยุติธรรมของไทยประกอบด้วยองค์กรหลัก คือ ตำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กหรือเยาวชน (Sihatlanon, 2018, p. 1) โดยเป็นหน้าที่ของสถานพินิจฯ ในการจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟูให้เด็กและเยาวชนปฏิบัติ เพื่อปรับเปลี่ยนความประพฤติ ภายใต้เงื่อนไขและข้อกำหนดต่าง ๆ ตามกฎหมาย และผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ดำเนินการให้สอดคล้องกับคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ตลอดจนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว มีพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พ.ศ.2561 ที่บัญญัติขึ้นเพื่อกำหนดกลไกในการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในเชิงบูรณาการ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน (Kowit, 2020, p. 1947-1958)

อย่างไรก็ตาม แม้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้ร่วมกันดูแลเด็กและเยาวชนโดยยึดหลักการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในเชิงบูรณาการ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ แล้วก็ตาม ยังพบการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนหลังจากได้รับการปล่อยตัว ดังจะเห็นได้จากจำนวนและร้อยละการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนหลังจากได้รับการปล่อยตัว ปี พ.ศ.2561-2562 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 สถิติจำนวนและร้อยละการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนหลังจากได้รับการปล่อยตัว

ปี พ.ศ.2561-2562

พ.ศ.	ติดตามรอบ	จำนวนปล่อย	จำนวนผิดซ้ำ	คิดเป็นร้อยละ
2561	1 ปี	3,189 คน	758 คน	23.77
	2 ปี	3,189 คน	1,213 คน	38.04
2562	1 ปี	2,769 คน	703 คน	25.39
	1 ปี 2 เดือน	2,769 คน	740 คน	26.72

ที่มา: Department of Juvenile Observation and Protection, 2021

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า เด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมแล้ว กระทำผิดและถูกจับกุมซ้ำภายหลังจากได้รับการปล่อยตัว โดยตรวจสอบจากข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร เป็นระยะเวลา 1 ปี 2 ปี ภายหลังจากปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมพบการกระทำความผิดซ้ำเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะระยะเวลา 1 ปี ภายหลังจากการปล่อยตัว กล่าวคือ ปี พ.ศ.2561 ร้อยละ 23.77 เพิ่มเป็นร้อยละ 25.39 ในปี พ.ศ.2562 โดยพบสถิติเด็กและเยาวชนกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 40 ของคดีอื่น ๆ (Banmuang, 2023) แสดงให้เห็นว่าแม้จะมีพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ.2561 มีหลักการการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในเชิงบูรณาการ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ แล้วก็ตาม ยังพบการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติดภายหลังจากการปล่อยเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่าพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวยังไม่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาคriminal การกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติดภายหลังจากการปล่อยได้

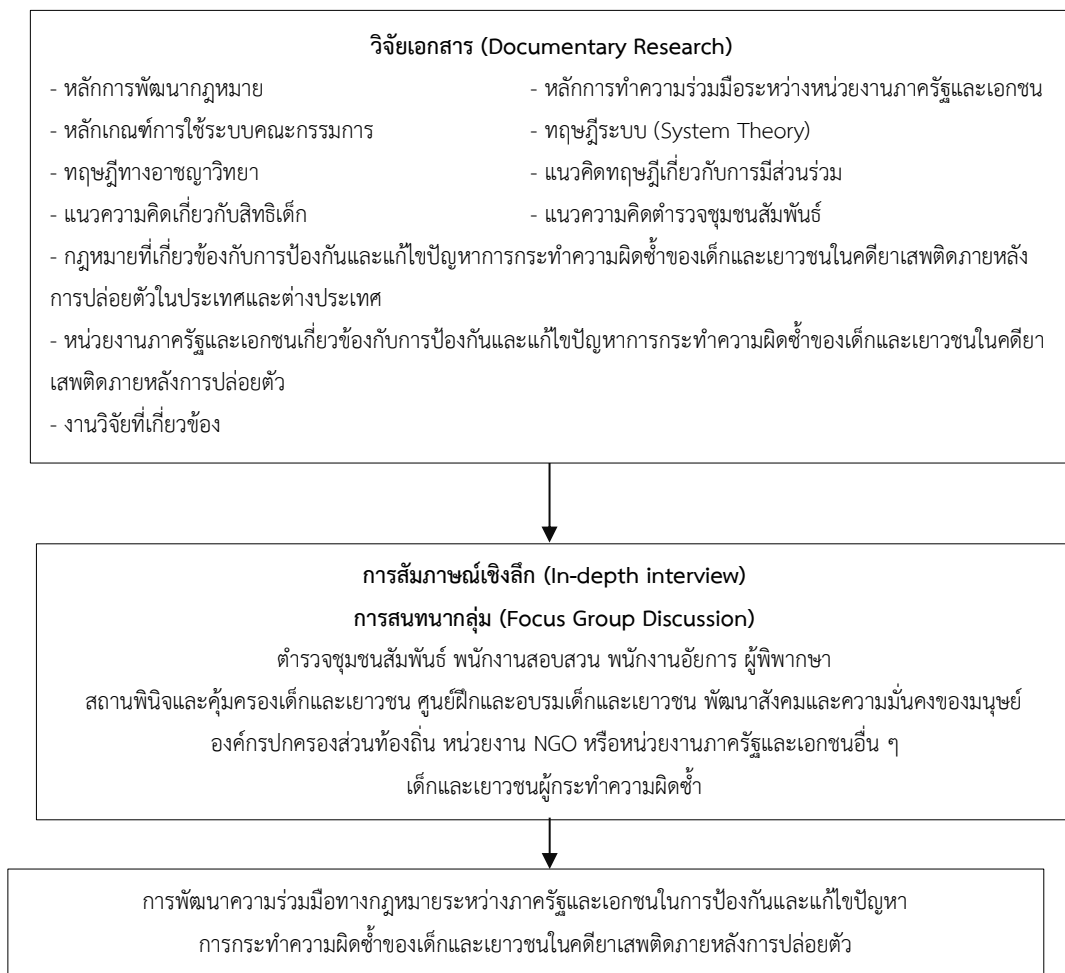
ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคriminal การกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติดภายหลังจากการปล่อยตัว โดยศึกษาปัญหาและเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาคriminal ทางกฎหมายเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคriminal การกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติด ภายหลังจากการปล่อยตัว ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 และพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ.2561 ประมวลกฎหมายยาเสพติด หรือกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคriminal การกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติดภายหลังจากการปล่อยตัว เพื่อสร้างมาตรการสำหรับการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และชุมชน ในการป้องกันเด็กและเยาวชนไม่ให้กระทำความผิดซ้ำ การบูรณาการอุดมการณ์การทำงานและการประสานความร่วมมือของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัญหาและเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติดภายหลังการปล่อยตัว
2. เพื่อพัฒนาความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติดภายหลังการปล่อยตัว

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม

หลักการพัฒนากฎหมาย “การพัฒนา” หมายถึง การเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเจริญก้าวหน้า หรือทำให้เจริญขึ้น มีการควบคุมดูแลหรือจัดระเบียบ การบริหารหรือการพัฒนาเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (Yodpanya, 2020, p. 14-15)

หลักการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

1. ทฤษฎีความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน (Public Private Partnership) เป็นรูปแบบความร่วมมือขององค์กรตั้งแต่ 2 องค์กรขึ้นไปร่วมมือกันแก้ไขปัญหาบางปัญหาหรือบางกรณีร่วมกัน เพื่อลดปัญหาความซ้ำซ้อนครอบคลุมช่องว่างในการปฏิบัติงาน หรือจุดผิดพลาดเห็นความคาดหมาย ลดความขัดแย้งในความร่วมมือและให้หน่วยงานทุกหน่วยสามารถแสดงความคิดเห็นหรือความต้องการได้ (Sinsomboon, 2017)

2. ทฤษฎีพึ่งพาทรัพยากร (Resource Dependence Theory) เป็นรูปแบบทฤษฎีขององค์กรเชิงเศรษฐกิจ ช่วยให้องค์กรสามารถตัดสินใจกระทำกรใดๆ เพื่อความอยู่รอดและการเติบโตโดยอาศัยสภาพแวดล้อมซึ่งใช้กลยุทธ์ด้านอำนาจในการตัดสินใจ คือการกำหนดทางเลือกในการตัดสินใจอย่างมีอิสระตามสภาพแวดล้อมและบนพื้นฐานความแตกต่างของเงื่อนไขของสภาพแวดล้อม (Wattanathawornwong, 2022)

3. ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน PPP ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กในคดียาเสพติดสามารถใช้ประโยชน์จากจุดแข็งของทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้การสนับสนุนที่ครอบคลุมแก่เด็กที่มีส่วนร่วมในอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด การร่วมมือกันทำให้องค์กรภาครัฐและภาคเอกชนสามารถปรับปรุงผลลัพธ์สำหรับเด็กเหล่านี้และลดความเสี่ยงของการกระทำผิดซ้ำ ช่วยสร้างชุมชนที่ปลอดภัยและมีสุขภาพดีขึ้น (Sinsomboon, 2017)

หลักเกณฑ์การใช้ระบบคณะกรรมการ คณะกรรมการ คือ กลุ่มบุคคลที่กำหนดขึ้นเพื่อดำเนินการด้านบริหารหรือกระทำกรบางอย่างโดยมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน เพื่อให้คณะกรรมการมีอำนาจในการบริหารจัดการ มีอำนาจในการตัดสินใจ อาจแบ่งออกเป็นคณะกรรมการนโยบาย คณะกรรมการที่ปรึกษา คณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการปฏิบัติ (Office of the Council of State Legislative Division, 2023)

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนร่วมมือกัน การตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกัน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เสมอภาคนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานเพื่อพัฒนาหรือใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญของแต่ละคนในการแก้ปัญหาของชุมชนและพัฒนางานในกลุ่มให้มีความโปร่งใสและให้มีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้น (Ngamlamom, (2023)

ทฤษฎีระบบ (System Theory) ระบบ คือ ภาพส่วนรวมของโครงสร้างหรือของขบวนการอย่างหนึ่งที่มีการจัดระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่รวมกันอยู่ในโครงการหรือขบวนการนั้น วิธีการระบบที่ดี จะต้องเป็นการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้อย่างประหยัดและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ (Office of the Permanent Secretary, Ministry of Science and Technology, 2022)

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน (Retributive Theory) มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการทดแทนการกระทำผิดซึ่งผู้กระทำผิดได้กระทำลงไป เพราะผู้กระทำผิดสมควรจะได้รับการลงโทษ อันเนื่องมาจากการทำความผิดของเขานั่นเอง (Suthiyothin, 2023)

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence) มีวัตถุประสงค์การลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งโดยเฉพาะหรือป้องกันโดยเฉพาะ เป็นการลงโทษผู้กระทำผิดรายบุคคล เพื่อยับยั้งมิให้เขากระทำผิดซ้ำ เป็นการลงโทษผู้กระทำผิดเพื่อเป็นตัวอย่างให้สังคมทั่วไปเห็น เพื่อที่จะได้เกรงกลัวโทษจากการกระทำผิดและไม่คิดที่จะทำผิดอีก (Suthiyothin, 2023)

แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิเด็ก

1. ตามหลักอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 (Convention on the Right of the Child 1989) หลักการคุ้มครองร่างกายชีวิต เสรีภาพ และสวัสดิภาพของเด็ก มุ่งคุ้มครองมิให้เด็กถูกละเมิดสิทธิเหนือร่างกาย ชีวิต และเสรีภาพ รวมทั้งคุ้มครองให้มีการเยียวยาฟื้นฟู เด็กที่ถูกละเมิดดังกล่าวให้กลับคืนสู่สภาพปกติได้ หลักการคุ้มครองเด็กที่มีปัญหาความประพฤติหรือกระทำความผิดทางอาญา มุ่งคุ้มครองให้เด็กที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญา ได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างไปจากผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่ โดยให้ได้รับผลกระทบจากการต้องถูกดำเนินคดีและควบคุมตัวน้อยที่สุด ให้ได้รับโอกาสแก้ไขเยียวยาให้สามารถเติบโตเป็นพลเมืองดีของสังคม โดยมีสมมติฐานว่าเด็กกระทำการใด ๆ เพราะขาดวุฒิภาวะทำให้สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลผลักดันต่อความประพฤติของเด็ก (Mektrirat, 2010)

2. ปฏิญญาเพื่อเด็ก ให้หน่วยงานที่ดำเนินงานเกี่ยวกับเด็กทั้งภาครัฐและเอกชนถือเป็นนโยบายในการดำเนินการพัฒนาเด็กโดยใช้สภาวะความต้องการพื้นฐานและบริการสำหรับเด็กเป็นแนวทางการกำหนดปฏิญญาเพื่อเด็ก คำนี้ถึงความต้องการพื้นฐานของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ เด็กต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิดา มารดา บุคคลหรือครอบครัวที่ให้ความรักและความเข้าใจเพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างเสริมพัฒนาการทุกด้าน (Gomut, 2010)

แนวความคิดตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ประเทศสหรัฐอเมริกาได้วางรากฐานของการตำรวจยุคใหม่ การตำรวจชุมชนจึงก่อกำเนิดขึ้นโดยมีหลักการของตำรวจชุมชน ได้แก่ ให้ตำรวจกับชุมชนทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด ในวิถีทางใหม่ ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด การให้อำนาจกับชุมชน (Commitment Empowerment) การตำรวจภายใต้รูปแบบของการกระจายอำนาจสู่ชุมชนและถึงประชาชนเป็นรายบุคคล การแก้ไขปัญหาเชิงรุกทั้งในระยะสั้นและระยะยาว (Royal Thai Police, 2022)

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในประเทศไทย

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 เพื่อรับรองหลักเกณฑ์มาตรฐานของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ประเทศไทยในฐานะที่เป็นรัฐภาคีสมาชิกได้มีบทบัญญัติเพื่อคุ้มครองสิทธิของเด็กในหมวดสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครอง

2. พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ได้กำหนดมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาไว้เพื่อแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดให้กลับคืนสู่สังคมได้ดี ให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชนที่เป็นผู้กระทำความผิด กระบวนการยุติธรรมของไทยประกอบด้วยองค์กรหลัก คือ ตำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กหรือเยาวชน โดยเป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการสถานพินิจฯ ในการจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟูให้เด็กและเยาวชนปฏิบัติ เพื่อปรับเปลี่ยนความประพฤติ ภายใต้เงื่อนไขและข้อกำหนดต่าง ๆ ตามกฎหมาย และผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ดำเนินการให้สอดคล้องกับคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ตลอดจนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

3. พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พ.ศ.2561 กำหนดกลไกในการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในเชิงบูรณาการ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน กำหนดระบบสงเคราะห์ช่วยเหลือและติดตามภายหลังปล่อยจากสถานที่ถูกคุม และจัดให้มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อให้การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ในการสงเคราะห์ ช่วยเหลือ และติดตามเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยตัว

4. พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.2564 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามและควบคุมยาเสพติด รวมถึงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด กำหนดให้มีระบบอนุญาตเพื่อให้การควบคุมและการใช้ประโยชน์ยาเสพติดในทางการแพทย์ ทางวิทยาศาสตร์ และทางอุตสาหกรรมมีประสิทธิภาพ กำหนดให้มีระบบคณะกรรมการที่ประกอบด้วยบุคลากรซึ่งมีความหลากหลายจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณากำหนดนโยบายในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ปราบปราม และควบคุมยาเสพติด และรวมถึงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติดให้เป็นไปด้วยความรอบคอบและมีประสิทธิภาพ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในต่างประเทศ

1. ประเทศสหรัฐอเมริกา มีการตรากฎหมายว่าด้วยการให้โอกาส (Second Chance Act 2007) หรือ กฎหมายว่าด้วยการให้โอกาส 2007: ความปลอดภัยของชุมชนจากการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ (Second Chance Act of 2007: Community Safety Through Recidivism Prevention) มีวัตถุประสงค์เพื่อตัดวงจรการกระทำผิดซ้ำ สร้างความสงบสุขให้กับสังคม และช่วยให้หน่วยงานรัฐมตรัฐเขตการปกครอง รัฐบาลท้องถิ่น จัดการกับประชากรผู้กระทำความผิดที่กลับคืนสู่สังคมไม่ให้เกิดอาชญากรรมขึ้นอีก (Jones, 2022)

2. สหราชอาณาจักร มีการจัดตั้ง “คณะกรรมการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน” (Youth Justice Board) ตามมาตรา 41 ของพระราชบัญญัติอาชญากรรมและความผิดปกติ 1998 (Crime and Disorder Act 1998) มีวัตถุประสงค์เพื่อทำหน้าที่ในการกำกับติดตามการบริหารงานยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน โดยการประสานความร่วมมือกับภาครัฐในการป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนกระทำ

ผิด (The National Archives, 1998) การกลับคืนสู่ชุมชน (Resettlement into the community) มีพระราชบัญญัติการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด 1974 (The Rehabilitation of Offenders Act 1974) เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ผ่านการลงโทษจำคุกด้วยการไม่ต้องเปิดเผยประวัติอาชญากรรมในการสมัครงาน มีเจตนารมณ์เพื่อจะแก้ไขฟื้นฟูผู้พ้นโทษไม่ให้ไปกระทำผิดซ้ำอีก (Lertpanichpan, 2016)

3. ประเทศญี่ปุ่น มีการบัญญัติกฎหมายการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด 2007 (Offenders Rehabilitation Act 2007) เป็นการบัญญัติกฎหมายในเรื่องเกี่ยวกับบุคคลที่เคยก่ออาชญากรรม รวมถึงถึงเด็กและเยาวชนกระทำผิด เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความผิดซ้ำ และช่วยให้พึ่งพาตนเองในฐานะสมาชิกที่ดีของสังคม รวมไปถึงปรับปรุงและฟื้นฟูตนเองให้ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมในสังคมและรับประกันการให้อภัยอย่างเหมาะสมและส่งเสริมกิจกรรมการป้องกันอาชญากรรม (Secretariat, 2008)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Wichasit Sihatlanon (2018) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “แนวทางทางการพัฒนาความร่วมมือของสหวิชาชีพในการร่วมสอบสวนคดีเด็กและเยาวชน” ผลการวิจัยพบว่า ควรมีจัดตั้งองค์การภาครัฐหรือเอกชน เพื่อรองรับหรือเยียวยาเด็กและเยาวชนทั้งเป็นผู้เสียหายและผู้ต้องหาจากการกระทำผิดอาญาให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีกลับคืนสู่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Chanon Komonman (2019) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาและพัฒนาข้อเสนอเพื่อส่งเสริมให้ท้องถิ่นสนับสนุนสภาเด็กและเยาวชนและกลุ่มเด็กและเยาวชนริเริ่มทำกิจกรรมสร้างสรรค์และแก้ไขปัญหาในชุมชนสังคมของตนเอง” ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นไม่ใช่เรื่องของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น การพัฒนาเด็กและเยาวชนจำเป็นต้องสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในท้องถิ่น ทั้งตัวแทนภาครัฐ ตัวแทนภาคเอกชนภาคเศรษฐกิจ ตัวแทนภาคประชาสังคม ตัวแทนจากภาควิชาการและตัวแทนจากภาคเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

Siporn Kowit (2020) ได้ทำวิจัยเรื่อง “มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน” ผลการวิจัยพบว่า การมีหน่วยงานหรือองค์กรใด ๆ มารับช่วงส่งต่อเด็กและเยาวชนออกจากศูนย์ฝึกและอบรม โดยการประสานความร่วมมือจากต้นทางคือศูนย์ฝึกและอบรม ผู้นำชุมชน สถานประกอบการ และตัวเด็กและเยาวชนเองเป็นศูนย์กลางเพื่อรับเด็กและเยาวชนเข้าศึกษาต่อ ทำงาน หรือกลับเข้าสู่ชุมชน

Steve Gies (2003) กระทรวงยุติธรรมสหรัฐอเมริกา ได้จัดทำวิจัย เรื่อง “การดำเนินการของกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนหลังการปล่อยตัวผู้กระทำผิดเด็กและเยาวชนที่ได้รับโทษในกระบวนการยุติธรรมเรียบร้อยแล้ว” โดยงานวิจัยบูรณาการความรู้สาขาอาชญาวิทยาด้วยการติดตามดูแล (Intervention) มุ่งเน้นการปรับพฤติกรรมเสียเฉพาะตัวเพื่อป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน เช่น การให้คำปรึกษา หลักสูตรปรับพฤติกรรม การชดใช้ชดเชย การคุมประพฤติ การจ้างงาน และหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพและการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 วิธีการ ดังนี้

1. การค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมเอกสารข้อมูลทางกฎหมายจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และเอกสารทางวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-Depth Interview) ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และจังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดสูงเป็นลำดับต้น ๆ โดยทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย 5 ปี ขึ้นไป ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีอาญาเสพติดภายหลังการปล่อยตัว ได้แก่ ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ผู้พิพากษา สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน NGO หรือหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอื่น ๆ เด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดซ้ำ รวมทั้งหมดจำนวน 31 คน

3. การสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการสนทนากลุ่มเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย 5 ปี ขึ้นไป ตลอดทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีอาญาเสพติดภายหลังการปล่อยตัว ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และจังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดสูงเป็นลำดับต้น ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีอาญาเสพติดภายหลังการปล่อยตัว ได้แก่ ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ผู้พิพากษา สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน NGO หรือหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอื่น ๆ รวมทั้งหมดจำนวน 18 คน

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีอาญาเสพติดภายหลังการปล่อยตัว ผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลการวิจัยตามประเด็นปัญหาตามลำดับความสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาปัญหาและเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีอาญาเสพติดภายหลังการปล่อยตัว

1.1 ปัญหาคณะกรรมการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดยังไม่ครอบคลุมถึงหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำ ความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติดภายหลังการปล่อยตัว ตามพระราชบัญญัติการบริหาร การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ.2561 มาตรา 5 กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหาร การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและ ครอบครัวกลาง อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมคุมประพฤติ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน อย่างไรก็ตาม แม้ คณะกรรมการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ได้ร่วมกันดูแลเด็กและเยาวชน โดยยึดหลักการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในเชิงบูรณาการ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับ การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ แล้วก็ตาม ยังพบการกระทำซ้ำของความผิดซ้ำของเด็กและ เยาวชนหลังจากได้รับการปล่อยตัวเพิ่มขึ้น

จากประเด็นปัญหาดังกล่าว ควรแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัด ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ.2561 มาตรา 5 โดยเพิ่มเติมจำนวนคณะกรรมการบริหารการ แก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ให้มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนหลายภาคส่วนที่ครอบคลุม เข้ามาร่วมมือกันในการพัฒนาความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการกระทำซ้ำของความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติดภายหลังการปล่อยตัว

1.2 ปัญหาความรับผิดชอบของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองในกรณีเด็กและเยาวชน กระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติด พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่ กระทำผิด พ.ศ.2561 และระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนว่าด้วยแนวทางการเตรียมความ พร้อมก่อนปล่อย แนวทางการติดตามภายหลังปล่อยการสงเคราะห์ช่วยเหลือ และการติดตามเด็กและ เยาวชนภายหลังปล่อย พ.ศ. 2565 กำหนดสิทธิ หน้าที่ และประโยชน์ที่เด็กและเยาวชนควรได้รับใน ระหว่างการควบคุมดูแลของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และกำหนดให้มีระบบสงเคราะห์ช่วยเหลือและติดตามภายหลังปล่อย และกำหนดโทษทางอาญาสำหรับ การกระทำบางอย่าง กำหนดให้บิดา มารดา ผู้ปกครองที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยมีหน้าที่ร่วมพิจารณา ในเรื่องในการจัดทำแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย กำหนดเพียงหน้าที่หรือขอความร่วมมือจาก บิดา มารดา ผู้ปกครองที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยให้ปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินการหลังปล่อยเพื่อ ป้องกันไม่ให้กลับไปกระทำผิดซ้ำ และประมวลกฎหมายยาเสพติด กำหนดโทษเกี่ยวกับการเสพยาเสพติด และการมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ สำหรับผู้เสพยาเสพติดและมีไว้ในครอบครองยาเสพติด

เท่านั้น แต่ไม่ได้กำหนดโทษไว้สำหรับบิดา มารดา ผู้ปกครองที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยต้องรับผิดชอบ
ในกรณีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดซ้ำ

จากประเด็นปัญหาดังกล่าว ควรแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัด
ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พ.ศ.2561 มาตรา 164/1 กำหนดให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองต้องรับ
ผิดหากปล่อยปละละเลยให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และหากเด็กและเยาวชน
กระทำความผิดซ้ำอีกให้ผู้ปกครองต้องรับโทษหนักขึ้น

1.3 ปัญหาการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ความร่วมมือทางกฎหมาย
ระหว่างภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคriminal ของเด็กและเยาวชนในคดียา
เสพติดภายหลังการปล่อยตัว พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความ
ผิด พ.ศ.2561 และระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนว่าด้วยแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อน
ปล่อย แนวทางการติดตามภายหลังปล่อยการสงเคราะห์ช่วยเหลือ และการติดตามเด็กและเยาวชน
ภายหลังปล่อย พ.ศ. 2565 ได้มีการกำหนดแนวทางและความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน บิดา
มารดา ผู้ปกครองที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย ให้เข้าร่วมในการกำหนดหรือเสนอแนะแนวทาง กล
ยุทธ์ และมาตรการในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด หรือการดำเนินการตามแผนการ
บริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ให้เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล
รวมทั้งแนวทางการดูแลช่วยเหลือเด็กและเยาวชนเพื่อมิให้กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก อย่างไรก็ตามยังขาด
ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนที่ครอบคลุมถึงทุกภาคส่วนในการบูรณาการร่วมกันป้องกันและ
แก้ไขปัญหาคriminal ของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติดให้เป็นรูปธรรมและยั่งยืน

จากประเด็นปัญหาดังกล่าว ควรจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่าง
ภาครัฐและเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมถึงทุกภาคส่วนในการบูรณาการร่วมกันป้องกัน
และแก้ไขปัญหาคriminal ของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติดให้เป็นรูปธรรม และยั่งยืนต่อไป

2. ผลการศึกษาการพัฒนาความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและ
แก้ไขปัญหาคriminal ของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติดภายหลังการปล่อยตัว

2.1 หน่วยงานภาครัฐที่มีความร่วมมือและมีการดำเนินการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคriminal
การกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติดภายหลังการปล่อยตัวร่วมกัน ได้แก่

อัยการจังหวัดคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีมีกิจกรรม
ร่วมกับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนครปฐม จัดกิจกรรมเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติที่ดีเพื่อ
ขจัดและลดความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็ก มุ่งเน้นเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำและถูกกระทำ
ซ้ำโดยการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนให้กลับคืนสู่สังคมได้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบำบัดรักษาเสพติด ด้านการป้องกันยาเสพติด ด้านงบประมาณ จัด
โครงการพัฒนาโปรแกรมนวัตกรรมสุขภาพบำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติด ประเภทแอมเฟตามีนโดยเน้นเรื่อง

กาย จิต สังคม การล้างพิษออกจากร่างกาย การพัฒนาจิตใจเจริญจิตภาวนา กิจกรรมฝึกอาชีพ การเตรียมพร้อมสำหรับการออกไปใช้ชีวิตในสังคมอย่างมั่นใจ โดยร่วมมือกับผู้ว่าราชการจังหวัด สถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดแรงงานจังหวัด พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ตำรวจ โรงพยาบาล และอาสาสมัคร

สถาบันพลังจิตตานุภาพ ได้ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกระทรวงยุติธรรมโดยนำหลักสูตรสอนสมาธิ “สัจคสาสมาธิ” (สมาธิยใจสู่สวรรค์) มีการปฏิบัติสมาธิแก่ผู้ต้องขังในเรือนจำของกรมราชทัณฑ์ทั่วประเทศ รวมทั้งนำไปสอนเยาวชนผู้ต้องถูกควบคุมของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ตลอดจนผู้ต้องถูกคุมประพฤติโดยกรมคุมประพฤติ ให้ผู้ต้องขังเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีมีกำลังใจในการดำเนินชีวิตมีความรับผิดชอบมากยิ่งขึ้น

2.2 หน่วยงานภาครัฐและเอกชนอื่น ๆ ที่มีการดำเนินการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในคดีอาชญากรรมหลังการปล่อยตัว แต่ไม่ได้มีความร่วมมือกับหน่วยอื่น ได้แก่

สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงาน ในด้านการพัฒนาอาชีพสำหรับเด็กและเยาวชน ด้านการจ้างงาน และด้านจัดการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานีได้มีการจัดการฝึกอบรม โครงการค่ายครอบครัวประจำปี 2565 เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยเพื่อให้เด็กกลับเข้าสู่ชุมชน สนับสนุนให้ใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข คือ ครอบครัว สภาพแวดล้อม การศึกษา หรือการทำงาน กลุ่มเพื่อน การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ดำเนินการตามโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และ To Be Number One ในทุกกรมอ่วมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ดำเนินงานด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชน

สำนักงานตำรวจแห่งชาติดำเนินการตามโครงการครูดร หรือ D.A.R.E. (Drug Abuse Resistance Education) เพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน ให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับสุราและยาเสพติด ให้เด็กรู้จักใช้ทักษะในการตัดสินใจ ให้เด็กรู้จักวิธีต่อต้านแรงกดดันของกลุ่มเพื่อน ให้เด็กรู้จักใช้ทางเลือกอื่นๆ นอกเหนือจากการใช้ยาเสพติดและความรุนแรง

สมาคมสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้นำเงินที่ได้รับบริจาคไปช่วยเหลือการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ เช่น โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปัญหายาเสพติด

มูลนิธิปวีณาหงสกุลเพื่อเด็กและสตรี เป็นองค์กรหนึ่งที่ช่วยเหลือผู้ประสบเคราะห์กรรมซึ่งตกเป็นเหยื่อของความโหดร้ายทารุณในรูปแบบต่างๆ ในส่วนปัญหายาเสพติดพบว่าสมาชิกในครอบครัวติดยาเสพติดคลุ้มคลั่ง มีอาการทางประสาท อาละวาดทำร้ายคนในบ้าน และญาติต้องการให้พาไปบำบัด จึง

อยากให้ภาครัฐและเอกชนเข้ามาบูรณาการร่วมกันดูแลและร่วมกันแก้ไขปัญหาในขบวนการบำบัด เพื่อพวกเขาจะได้เดินกลับมาสู่สังคมแบบไม่หันมาหายาเสพติด

เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าหน่วยงานภาครัฐและเอกชนดังกล่าวได้มีการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยดำเนินการด้วยตัวเองและมีการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ตามยังขาดความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนที่ครอบคลุมถึงทุกภาคส่วนอื่น ในการบูรณาการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติดให้เป็นรูปธรรม

จากประเด็นปัญหาดังกล่าว ควรจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างภาครัฐและเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมถึงทุกภาคส่วนในการบูรณาการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติดให้เป็นรูปธรรม และยั่งยืนต่อไป

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติดภายหลังการปล่อยตัว ผู้วิจัยสรุปและอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาปัญหาและเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหายาทางกฎหมายเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติดภายหลังการปล่อยตัว

1.1 ปัญหาคณะกรรมการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดยังไม่ครอบคลุมถึงหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติดภายหลังการปล่อยตัว ผลการวิจัยพบว่า ควรให้มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนหลายภาคส่วนที่ครอบคลุมเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติดภายหลังการปล่อยตัว เหมือนกับพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.2564 และประมวลกฎหมายยาเสพติด กำหนดหลักเกณฑ์ในการฟื้นฟูสภาพทางสังคม โดยกำหนดให้มีศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยกระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ในการติดตามดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ และสงเคราะห์แก่ผู้เข้ารับการบำบัดรักษา เพื่อให้ผู้เข้ารับการบำบัดรักษาได้รับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ โดยไม่กลับมากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอีก โดยให้กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สนับสนุนและช่วยเหลือในส่วนที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การศึกษา การติดตามดูแลปัญหา ด้านสุขภาพ และการให้การสงเคราะห์อื่น ๆ จะเห็นได้ว่าการนำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาแก้ไขฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดไม่ให้เกิดกลับมากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอีก ทั้งนี้ สอดคล้องกับทฤษฎี

ระบบ (System Theory) (Office of the Permanent Secretary, Ministry of Science and Technology, 2022) ในการจัดระบบระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อลดผลกระทบความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติด โดยเฉพาะในภาคส่วนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่มีแนวความคิดตำรวจชุมชนสัมพันธ์ นำหลักการตำรวจชุมชนสัมพันธ์และการป้องกันอาชญากรรมมาใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างตำรวจกับชุมชน ทั้งนี้ ความร่วมตามแนวคิด ทฤษฎี หลักการดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิเด็ก ได้แก่ หลักอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1989 (Convention on the Right of the Child 1989) หลักการคุ้มครองให้มีการเยียวยา พิณฟู เด็กให้กลับคืนสู่สภาพปกติได้ สามารถเติบโตเป็นพลเมืองดีของสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wichasit Sihatlanon (2018) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “แนวทางทางการพัฒนาความร่วมมือของสหวิชาชีพในการร่วมสอบสวนคดีเด็กและเยาวชน” ผลการวิจัยพบว่า ควรมีจัดตั้งองค์กรภาครัฐหรือเอกชนเพื่อรองรับหรือเยียวยาเด็กและเยาวชนทั้งเป็นผู้เสียหายและผู้ต้องหาจากการกระทำผิดอาญาให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีกลับคืนสู่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chanon Komonman (2019) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาและพัฒนาข้อเสนอเพื่อส่งเสริมให้ท้องถิ่นสนับสนุนสภาเด็กและเยาวชนและกลุ่มเด็กและเยาวชนริเริ่มทำกิจกรรมสร้างสรรค์และแก้ไขปัญหาในชุมชนสังคมของตนเอง” ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นต้องประกอบไปด้วยตัวแทนภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคเศรษฐกิจ ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ และภาคเด็กและเยาวชน ในท้องถิ่นนั้น ๆ เหมือนกับประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และประเทศญี่ปุ่นที่มีหน่วยงาน องค์กร คณะกรรมการในการป้องกันเด็กและเยาวชนไม่ให้กระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติด ให้การกำกับดูแลการดำเนินการก่อนและหลังการปล่อยตัว มีคณะกรรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด โดยการประสานความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนในการป้องกันมิใช่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดซ้ำ ทั้งนี้ เพื่อลดการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติด เพื่อพัฒนากฎหมายที่สอดคล้องกับการสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนต่อระบบกระบวนการยุติธรรมไทย

1.2 ปัญหาความรับผิดชอบของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองในกรณีเด็กและเยาวชนกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดผลการวิจัยพบว่า ควรกำหนดให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองต้องรับผิดชอบปล่อยปละละเลยให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และหากเด็กและเยาวชนกระทำความผิดซ้ำอีกให้ผู้ปกครองต้องรับโทษหนักขึ้น เหมือนกับคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 22/2558 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ที่กำหนดให้พ่อแม่ผู้ปกครองต้องยับยั้ง พฤติกรรมที่ไม่ดี ไม่สนับสนุนหรือปล่อยปละละเลยให้เยาวชนรวมกลุ่มหรือมั่วสุมเพื่อการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ หากมีการกระทำผิดให้ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของพ่อแม่ผู้ปกครองด้วย นอกจากนี้ยังให้แจ้งการกระทำของเด็กในปกครองให้

ผู้ปกครองทราบ เพื่อป้องกันตกเตื่อน หรืออาจให้วางประกันตามสมควรแต่ไม่เกิน 2 ปี และหากมีการกระทำผิดซ้ำอีกให้ผู้ปกครองต้องโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 3 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้รับเงินประกันเป็นของกองทุนคุ้มครองเด็ก จะเห็นได้ว่าคำสั่งดังกล่าวได้กำหนดโทษให้ผู้ปกครองต้องรับผิดชอบกรณีเด็กและเยาวชนกระทำความผิดแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ และหากมีการกระทำความผิดซ้ำต้องรับโทษจำคุกและโทษปรับด้วย ทั้งนี้สอดคล้องกับทฤษฎีทางอาชญวิทยา การลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน (Retributive Theory) (Suthiyothin, 2023) ซึ่งเห็นว่า ผู้ที่กระทำผิดเป็นผู้ละเมิดศีลธรรม ผ่าฝืนกฎเกณฑ์ของสังคม จึงสมควรถูกลงโทษให้เพื่อตอบแทนความผิดที่เขากระทำลงไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการตอบแทนการกระทำของผู้กระทำผิด เพราะเขาสมควรที่จะได้รับโทษเนื่องจากการกระทำผิดของเขา เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อการกระทำของเขาที่ได้กระทำลงไป เพื่ออ้างความยุติธรรมในสังคม รักษากฎหมาย กล่าวคือ เพื่อเป็นการทดแทนการกระทำผิดซึ่งผู้กระทำผิดได้กระทำลงไป เพราะผู้กระทำผิดสมควรจะได้รับการลงโทษ อันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของเขานั้นเอง และเป็นการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence) เพื่อเป็นการป้องกัน โดยการใช้ทฤษฎีการข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence) (Suthiyothin, 2023) เป็นการลงโทษผู้กระทำผิดรายบุคคล เพื่อยับยั้งมิให้เขากระทำผิดซ้ำ เพื่อเป็นตัวอย่างให้สังคมทั่วไปเห็น เพื่อที่จะได้เกรงกลัวโทษจากการกระทำผิด และไม่คิดที่จะทำผิดอีก ดังนั้น จึงต้องนำทฤษฎีทางอาชญวิทยามาเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนากฎหมายในประเด็นปัญหาความรับผิดชอบของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองในกรณีเด็กและเยาวชนกระทำความผิดซ้ำในคดีอาชญากรรม ตามหลักการพัฒนากฎหมาย เพราะกฎหมายมีความสำคัญต่อคนในสังคม การดำเนินการพัฒนากฎหมายจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมาก เพราะมีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของบุคคล องค์กร สถาบันในสังคม และมีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมและการดำเนินชีวิตของคนในสังคมอีกด้วย การพัฒนากฎหมายของประเทศให้มีความสอดคล้องกับความเจริญและการพัฒนาประเทศ การบริหารประเทศไม่อาจประสบความสำเร็จได้ หากปราศจากการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎหมายจึงเป็นกลไกสำคัญที่มีผลต่อการขับเคลื่อนนโยบาย การขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สถาบัน ตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

1.3 ปัญหาการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคriminal ของเด็กและเยาวชนในคดีอาชญากรรมภายหลังการปล่อยตัว ผลการวิจัยพบว่า ควรจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างภาครัฐและเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมถึงทุกภาคส่วนในการบูรณาการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาคriminal ของเด็กและเยาวชนในคดีอาชญากรรมให้เป็นรูปธรรม และยั่งยืนต่อไป ทั้งนี้สอดคล้องกับหลักการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนโดยนำทฤษฎีความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนมาพิจารณาว่า รูปแบบความร่วมมือที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร เมื่อมีความร่วมมือเกิดขึ้นแล้วสามารถปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ได้ ทำให้เกิดการพัฒนาเจริญเติบโตหรือดีขึ้นในอนาคต เป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนร่วมมือกันการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เสมอภาคนำผลที่

ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางาน เพื่อลดลดการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีอาชญากรรม โดยนำทฤษฎีระบบ (System Theory) (Office of the Permanent Secretary, Ministry of Science and Technology, 2022) มาจัดระบบระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อลดลดการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีอาชญากรรม โดยเฉพาะในภาคส่วนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่มีแนวความคิดตำรวจชุมชนสัมพันธ์ นำหลักการตำรวจชุมชนสัมพันธ์และการป้องกันอาชญากรรมมาใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติ การเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างตำรวจกับชุมชน

ทั้งนี้ ความร่วมมือตามแนวคิด ทฤษฎี หลักการดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิเด็ก ได้แก่ หลักอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1989 (Convention on the Right of the Child 1989) หลักการคุ้มครองให้มีการเยียวยาฟื้นฟู เด็กให้กลับคืนสู่สภาพปกติได้ สามารถเติบโตเป็นพลเมืองดีของสังคม เพื่อลดการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีอาชญากรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Siporn Kowit (2020) ได้ทำวิจัยเรื่อง “มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน” ผลการวิจัยพบว่า การรับช่วงต่อในการดูแลเด็กและเยาวชนหลังปล่อยจากศูนย์ฝึกและอบรมกระบวนการในการปล่อยเด็กและเยาวชน หากมีการวางแผนการติดตามที่ชัดเจน เด็กและเยาวชนมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดซ้ำน้อย การส่งต่อเด็กหรือเยาวชนไปยังบิดามารดา ผู้ปกครอง สถานศึกษาให้รับเข้าศึกษาต่อ สถานประกอบการให้ประกอบอาชีพต่อไป โดยมีหน่วยงานหรือองค์กรใด ๆ มารับช่วงส่งต่อเด็กและเยาวชนออกจากศูนย์ฝึกและอบรม

ข้อค้นพบข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ Steve Gies (2003) กระทรวงยุติธรรมสหรัฐอเมริกา ได้จัดทำการศึกษา เรื่อง “การดำเนินการของกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนหลังการปล่อยตัวผู้กระทำความผิดเด็กและเยาวชนที่ได้รับโทษในกระบวนการยุติธรรมเรียบร้อยแล้ว ” โดยงานวิจัยบูรณาการความรู้สาขาอาชญาวิทยาด้วยการติดตามดูแล (Intervention) มุ่งเน้นการปรับพฤติกรรมเสียเฉพาะตัวเพื่อป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน เช่น การให้คำปรึกษา หลักสูตรปรับพฤติกรรม การชดเชยชดเชย การคุมประพฤติ การจ้างงาน และหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพและการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อพัฒนากฎหมายที่สอดคล้องกับการสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนต่อระบบกระบวนการยุติธรรมไทย สร้างมาตรการสำหรับการกำกับติดตามเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวคืนสู่สังคมเพื่อการป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนหวนกลับมากระทำความผิดซ้ำ สร้างมาตรการสำหรับการผสมผสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และชุมชน ในการป้องกันเด็กและเยาวชนไม่ให้กระทำความผิดซ้ำ การบูรณาการอุดมการณ์การทำงานและการประสานความร่วมมือของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพต่อไป

2. ผลการศึกษาการพัฒนาความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีอาชญากรรมภายหลังการปล่อยตัว

ผลการวิจัยพบว่า ควรจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างภาครัฐและเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมถึงทุกภาคส่วน โดยบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) มีเนื้อหาเพื่อร่วมกันดำเนินการสนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ในการสนับสนุนและส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการบำบัดรักษายาเสพติด ด้านการป้องกันยาเสพติด ด้านงบประมาณ ด้านการพัฒนาอาชีพ ด้านการจ้างงาน ด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข ด้านการพัฒนาจิตใจ หรือสนับสนุนส่งเสริมด้านอื่น ๆ ตามที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเห็นสมควร ทั้งนี้ สอดคล้องกับหลักการทำความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทฤษฎีความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ทฤษฎีระบบ (System Theory) แนวความคิดตำรวจชุมชนสัมพันธ์ แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิเด็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Siporn Kowit (2020) และงานวิจัยของ Steve Gies (2003) ที่ได้อธิบายปรายไว้ในหัวข้อ 1.3 ข้างต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ.2561 มาตรา 5 คณะกรรมการการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด จากเดิมประกอบไปด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมคุมประพฤติ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยเพิ่มเติม ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เลขาธิการอาหารและยา

2. ควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา 164/1 เพิ่มเติมเป็น “บิดา มารดา หรือผู้ปกครองต้องยับยั้ง พฤติกรรมที่ไม่ดี ไม่สนับสนุนหรือปล่อยปละละเลยให้เด็กและเยาวชนรวมกลุ่มหรือมั่วสุมเพื่อการเสพยาเสพติดหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์เพื่อเสพหากมีการกระทำผิดให้ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของพ่อแม่ผู้ปกครองด้วย นอกจากนี้ยังให้แจ้งการกระทำของเด็กในปกครองให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อป้องกันตักเตือน หรืออาจให้วางประกันตามสมควรแต่ไม่เกิน 2 ปี และหากมีการกระทำผิดซ้ำอีก ให้ผู้ปกครองต้องโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 3 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับและให้ริบเงินประกันเป็นของสถานที่ควบคุม

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างภาครัฐ ได้แก่ หน่วยงานคณะกรรมการการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ.2561 และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยมีเนื้อหาบันทึกข้อตกลงเพื่อร่วมกันดำเนินการสนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ในการสนับสนุนและส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการบำบัดรักษายาเสพติด ด้านการป้องกันยาเสพติด ด้านงบประมาณ ด้านการพัฒนาอาชีพ ด้านการจ้างงาน ด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข ด้านการพัฒนาจิตใจ หรือสนับสนุนส่งเสริมด้านอื่นๆ ตามที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเห็นสมควร เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาคriminality การทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติด เพื่อก่อให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคriminality การทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติดที่มีประสิทธิภาพ และยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Banmuang. (2023). *Shocking! Statistics found that 40 percent of children and youths committed repeated crimes, most of them involved in drug trafficking*. Retrieved February 8, 2023 from <https://www.banmuang.co.th/news>
- Department of Juvenile Observation and Protection. (2023). *History, authority*. Retrieved February 8, 2023. from <https://www.dcy.go.th/content/1636520311278/1636520514570>
- Department of Children and Youth. (2023). *Department of Children and Youth Affairs Strategy*. Retrieved February 8, 2023. from https://www.dcy.go.th/Public/mainWeb/file_download/1661756979178-383557568.pdf
- Department of Juvenile Observation and Protection. (2021). *Juvenile cases prosecuted by the Detention Center and Protection of children and youth across the country from 2016-2020*. Retrieved August 20, 2022. From <http://www.djop.go.th>
- Department of Juvenile Observation and Protection. (2021). *Number of juvenile cases prosecuted by detention centers across the country Classified by offense base 2020*. Retrieved February 8, 2023 from <http://www.djop.go.th>
- Department of Local Administration. (2023). *Authority of local government organizations*. Retrieved March 7, 2023. from http://www.dla.go.th/division_dla.jsp

- Gies S. (2003). Aftercare Services. Retrieved August 15, 2022, from <https://www.ojp.gov/pdffiles1/ojjdp/201800.pdf>
- Jones C. (2022). Youth Reentry and Family Engagement. Retrieved on August 16, 2022 from <https://ojjdp.ojp.gov/publications/in-focus-reentry.pdf>
- Komonman, C. (2019). Study and develop proposals to encourage local communities to support juvenile councils and youth groups to initiate creative activities and solve problems in their own social communities. *Phatthanasart Journal*, Year 2, Issue 2, July - December 2019, 62-101. [In Thai].
- Komut, R. (2010). *Promoting the work of multidisciplinary teams for the protection of abused children Nonthaburi Province*. Master of Laws Thesis, Bangkok: Thammasat University. [In Thai].
- Kowit, S. (2020). Legal measures related to the prevention of recidivism of children and youth in the juvenile training and training center. *Journal of Peace Studies*, MCU Year 8, Issue 5 (September-October 2020). [In Thai].
- Kruekam, S. (2019). *Crime, Criminology and Criminal Justice*. 2nd printing. Nakhon Pathom: Petchkasem printing. [In Thai].
- Lertpanichpan, S. (2016). Guidelines for the development of laws to protect rights and help those acquitted in Thailand. *Journal of Social Work*, Vol. 24, (2). [In Thai].
- Mektrairat, N. (2010). *The Siam Revolution 1932*. Bangkok: Amarin Academic. [In Thai].
- Office of the Attorney General. (2023). *Authority of the Office of the Attorney General*. Retrieved on August 20, 2022 from <https://www3.ago.go.th/cmmiss/authority/>.
- Office of the Council of State Legislative Division. (2023). *Criteria for using the committee system in the Constitution of the Kingdom of Thailand*. Retrieved on August 20, 2022 from <http://web.senate.go.th>
- Office of the Permanent Secretary Ministry of Science and Technology. (2022). *System Theory*. Retrieved on August 20, 2022 from <https://km.mhesi.go.th/>
- Ngamlamom, W. (2023). *Theory of Participation*. Retrieved on February 8, 2023 from http://learningofpublic.blogspot.com/2016/02/blog-post_79.html
- Pavena Foundation for Children and Women. (2023). *History*. Retrieved on February 1, 2023 from <https://www.pavenafoundation.or.th/>
- Royal Thai Police. 2022. *The concept of police community relations*. Retrieved on August 20, 2022 from <https://www.royalthaipolice.go.th/>

- Secretariat, C. (2008). *Offenders Rehabilitation Act 2007*. Retrieved on August 18, 2022, from <https://www.cas.go.jp/jp/seisaku/hourei/data/ORA.pdf>
- Sihitulanont, V. (2018). *Development of Collaboration Among Multidisciplinary Team in Juvenile Investigation* (Research report). Nakhon Pathom: Police Cadet Academy. [In Thai].
- Sinsomboon, P. (2017). *Development of cooperation between the Ministry of Defense and the private sector in defense industry Country National Defense Course 2017*. National Defense College. [In Thai].
- Sitasit, S. (2015). *Appropriate approaches to the punishment and rehabilitation of repeat offenders in the Thai justice system*. Doctor of Law Thesis, Faculty of Law National Institute of Development Administration. [In Thai].
- Suthiyothin, N. (2023). *Punishment Theory*. Retrieved on February 8, 2023 from https://www.stou.ac.th/schools/slsw/upload/41716_6.pdf
- The National Council on Social Welfare of Thailand under the Royal Patronage. (2023). *History vision mission values and policies*. Retrieved February 1, 2023, from <http://www.ncswt.or.th/policy.php>
- Wattanathawornwong, A. (2022). *Commitment to the organization. (Organizational Commitment)*. Retrieved on 27 October, 2022. from <http://anuruckwatanathawornwong.blogspot.com/2018/01/organizational-commitment.html>
- Willpower Institute. (2023). *About the Willpower Institute*. Retrieved on February 1, 2023 from <https://samathi101.com/>
- Yodpanya, W. (2020). *Development of rental systems for commerce and industry*. Thesis Doctor of Laws, Faculty of Law Ramkhamhaeng University. [In Thai]

ประวัติผู้เขียน

คำนำหน้า ชื่อ-สกุล	ผศ.พ.ต.ท.หญิง ดร.วาชินี ยศปัญญา
ตำแหน่ง/สถานะ	อาจารย์ (สบ 3) กลุ่มงานคณาจารย์
ที่อยู่หน่วยงาน/สังกัด	คณะนิติศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ตำบลสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73110
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์	wachinee14@gmail.com